

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук Кібець Віктора Олександровича на дисертацію Кубишкіної Алли Олександрівни «Апеляційні суди в системі суб'єктів адміністративного права», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07: адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Становлення незалежної судової влади в Україні, створення умов для ефективного і доступного судового захисту конституційних прав і свобод особи, підвищення професійного рівня суддів вимагає створення ефективною і такою, що відповідає умовам сприяння організації діяльності суддів і персоналу судів, системи державного управління в сфері забезпечення діяльності органів правосуддя, формування умов для можливостей самостійного і неупередженого, позбавленого впливу з боку законодавчої і виконавчої гілок влади, здійснення судочинства в державі. При цьому особливо важливого значення набувають питання пошуку шляхів належної організації правосуддя в судах апеляційної інстанції, у тому числі апеляційних судах з розгляду цивільних і кримінальних справ та справ про адміністративні правопорушення. З огляду на це, перед сучасною правовою наукою постало актуальне і практично значиме завдання, пов'язане з удосконаленням організаційно-правових засад діяльності апеляційних судів України. Дослідження даного питання має науково-практичне значення, оскільки воно дозволить виявити та усунути прогалини в чинному законодавстві в указаній сфері, сприятиме його систематизації.

Таким чином, необхідність дослідження адміністративно-правового статусу апеляційних судів, наявність прогалин у правовому регулюванні їх діяльності і відсутність комплексних досліджень цих проблем обумовлюють актуальність обраної теми.

Рівень наукової обґрунтованості дослідження. Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Науково-теоретичне

підґрунтя дисертації становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, загальної теорії держави і права, теорії управління, адміністративного права та інших галузевих правових наук. Нормативною основою дисертації є Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, кодекси, інші закони України, акти Президента України та Кабінету Міністрів України, підзаконні нормативні акти, що регламентують адміністративно-правовий статус апеляційних судів. Інформаційною та емпіричною базою дослідження є узагальнення практики діяльності апеляційного суду, публіцистика, довідкові видання, статистичні й аналітичні матеріали.

Мета дисертаційного дослідження і сформульовані відповідно до неї задачі дозволили дисертанту визначити особливості становлення, розвитку та функціонування апеляційних судів, а також проаналізувати чинне законодавство України і практику його реалізації.

Об'єкт і предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам Міністерства освіти України.

Методологічною основою дослідження стали сучасні загальні та спеціальні методи наукового пізнання. Їх застосування обумовлене системним підходом, що дало дисертанту можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту і юридичної форми. Чітко вираженим є теоретичний підхід, завдяки якому дисертантом розроблено дефініції, класифікації і критерії, які дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо проблем організаційно-правових засад діяльності апеляційних судів в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є однією з перших спроб комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права та останніх змін законодавства, яке регламентує організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, визначити сутність та особливості апеляційних судів у системі суб'єктів адміністративного права та запропонувати авторське бачення шляхів удосконалення їх адміністративно-правового статусу. У результаті проведеного наукового дослідження сформульовано ряд нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем. Зокрема під принципами

діяльності апеляційних судів України запропоновано розуміти відправні положення, що виступають базисом формування, організації та функціонування всіх судових органів, й апеляційних судів зокрема, які виокремлюються у відповідні блоки, до яких пропонується відносити: інституціональні, організаційні та функціональні принципи (с. 111).

Крім того, на особливу увагу заслуговують такі результати дослідження:

- висновок про те, що сутність адміністративно-правових відносин у діяльності апеляційних судів розкривається через специфіку їх побудови згідно з принципами територіальності, спеціалізації, інстанційності, структурованості (с. 112);

- висновок здобувача про те, що до елементів адміністративно-правового статусу апеляційних судів України належать: 1) порядок утворення та структура суду, порядок призначення суддів, інших посадових і службових осіб суду; 2) завдання та функції суду; 3) повноваження суду; 4) принципи та гарантії організації і діяльності суду; 5) відповідальність у діяльності суду (с. 119);

- висновок про те, що апеляційний суд як суб'єкт адміністративного права здійснює виконавчо-розпорядчу діяльність, яка знаходить своє вираження у: підзаконних актах, які приймаються головою апеляційного суду, керівником апарату та є обов'язковими до виконання у межах відповідного апеляційного суду; повноваженнях голови та керівника апарату апеляційного суду щодо забезпечення виконання рішень зборів суддів, виконання апаратом апеляційного суду організаційно-розпорядчих актів голови такого суду та керівника апарату суду та діяльність з обслуговування судового процесу, яка реалізується через здійснення апаратом апеляційного суду і його керівником повноважень у сфері фінансового, матеріально-технічного забезпечення суду, суддів тощо (с. 162);

- визначення апарату апеляційного суду як важливого суб'єкта внутрішньо-управлінських відносин в апеляційному суді, в той час як апарат апеляційного суду також створює передумови для його участі у відносинах з громадянами (наприклад, аналіз звернень громадян), органами влади (Державною судовою адміністрацією України, її територіальними органами, органами місцевого самоврядування тощо) як суб'єкта адміністративного оправа (с. 163);

- висновок про неоднозначність і суперечність назви апеляційних судів з розгляду цивільних і кримінальних справ та справ про адміністративні правопорушення відповідно до вимог Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року про спеціалізацію судів (с. 201).

У дисертації сформульовано й інші цікаві та корисні положення та висновки.

Однак, як і при дослідженні будь-якої теоретичної проблеми, в дисертаційному дослідженні Кубишкіної А.О. міститься чимало дискусійних положень, які можуть стати підґрунтям подальшої розробки даної проблеми. Зокрема:

1. Дисертантом визначено, що апеляційний суд як суб'єкт адміністративного права здійснює виконавчо-розпорядчу діяльність та діяльність з обслуговування судового процесу (с. 162). Однак зазначені повноваження можна також доповнити нормотворчими повноваженнями, так як голова апеляційного суду може видавати накази і розпорядження, а також організаційно-штатні повноваження пов'язані безпосередньо у управління кадрами апеляційного суду. Зважаючи на вказане дисертанту слід звернути увагу на можливість розширення запропонованого переліку повноважень апеляційного суду.

2. Дисертант обґрунтовує неоднозначність і суперечність назви апеляційних судів з розгляду цивільних і кримінальних справ та справ про адміністративні правопорушення відповідно до вимог Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 р. про спеціалізацію судів. У зв'язку з чим здобувач пропонує внести зміни до ч. 2 ст. 26 зазначеного акту, замінивши слова «...є апеляційні суди, які утворюються в апеляційних округах» словами «...є апеляційні суди з розгляду цивільних і кримінальних справ та справ про адміністративні правопорушення, які утворюються в апеляційних округах» (с. 190-193). Втім дисертант не притримується цієї позиції при визначенні понять «адміністративно-правовий статус апеляційних судів в Україні», «діяльність апеляційних судів в Україні», «принципи діяльності апеляційних судів в Україні». У зв'язку з чим, дисертанту слід звернути увагу на зазначене з метою конкретизації категоріального апарату.

3. Потребує додаткової аргументації запропоноване дисертантом підвищення

вимог до керівника апарату апеляційного суду, зокрема те, що керівником апарату апеляційного суду може бути особа, яка має вищу юридичну або економічну освіту, або вищу освіту в галузі державного управління за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр», та має стаж роботи за фахом на державній службі в апеляційному суді не менше п'яти років або в місцевому суді чи на керівних посадах за фахом на державній службі не менше семи років (с. 198-199).

У той же час, висловлені зауваження носять характер побажань і не впливають на позитивну оцінку проведеного автором дослідження.

Практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження підтверджується актами впровадження. Крім того основні положення дисертації відображені в авторефераті, публікаціях, оприлюднені на науково-практичних конференціях, що свідчить про ретельну роботу, проведеному дисертантом в процесі наукового дослідження та його апробації.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

Вказане дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження Кубишкіної А. О. «Апеляційні суди у системі суб'єктів адміністративного права» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання – удосконалення організаційно-правових засад діяльності господарських судів в Україні. Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор – Кубишкіна Алла Олександрівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**Начальник територіального управління
Державної судової адміністрації
України в Сумській області,
кандидат юридичних наук**



В.О. Кібень